

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Max. Augenthaler & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppalik.
In Budapesta la A. V. Gölhör-
ger, Eketain Hermet, Imilo Lo-
pold (VII Erzähbet-körm).
Prețul inserțiilor: o serie
garandată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicații
mai dese după tariful și invoia-
lă. — RECLAME pe pagina
2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumera la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea: Piața mare
nr. 30, etajul
1. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mente, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 204.

Brașov, Sâmbătă-Duminică 16 (29) Septembrie

1907.

Mai încet, domnilor șoviniști!

Ca să-și acopere retragerea si-
lită și rușinoasă în chestiunea vizitei
miniștrilor români la Bistrița, cei dela
„Bud. Hirlap“ o dau acum pe coarda
vechilor „ponosuri“: că Românii și așa
sunt o mare primejdie pentru țară și
dacă vor veni mai des în atingere cu
boerii escursionisti din România, vor
pune țara în flacări. Se plâng că d-l
Ionel Brătianu nu și-a trimis nici mă-
car cartea sa de vizită fișpanului din
Bistrița ca să arate printr'asta că nu
urmărește scopuri secrete și neper-
mise. Mai au și alte dureri încă de
pe timpul expozițiunii jubilară din Bu-
curești, pe când Românii dela noi au
intâmpinat o primire atât de grațioasă
la curtea din Sinaia. Ii mai rămă și
alte atențiuni, ce s'au dat unor Români
și Românce dela noi la amintita curte.
Ceva însă îi doare și mai mult, dar
nu vor s'o spună pe față, ci lasă să
se întrevadă numai printre rânduri:
escursiunile ce le-au făcut în vara acea-
sta părechea regală și principii rom-
âni dela Sinaia cu automobilul prin
mai multe localități aproape de gra-
niță în Ardeal. Foile ungurești au
dat pe față pe atunci disprețul lor.

Sgomotul cel mare, ce l'au făcut
cu pretinsa vizită a miniștrilor la
Bistrița, a țintit a lovi indirect și în
altă parte. „Bud. Hirlap“ și în arti-
colul său cel mai nou, în care își
marchează retragerea, îi poartă mult
grija regelui Carol, despre care zice,
că a reușit a smulge din inimile Ro-
mânilor dela noi — cu deosebire din
a celor mărginași — conceptul de „împă-
rat“ și că „ochiul sufletesc al po-
porului român începe a se întoarce
cu totul spre București“ că „pro-
tectorul Românilor nu mai e împă-
ratul, ci regele“.

În armonie cu acestea sunt și
concluziunile ce le face numita foaie
șovinistă. „Escursiunile acestea împru-
mutate — zice ea — cari se par ne-
vinovate, devin tot mai dese și sim-
țul irredentismului după fiecare es-
cursiune sau întâlnire de felul acesta
cuprude din ce în ce mai mult sufletul
Românilor din patrie. Cazul din Bi-
strița își are efectul său însemnat, că
nu numai a deșteptat atențiunea Ma-
ghiarilor din Ardeal, dar și aceea a
întregii opinii publice maghiare și
a guvernului“.

Aici șoviniștii dela foaia lui Ap-
ponyi amintesc, că regele Carol se afla
tocmai în Viena pe când scriau, și-și
esprimă dorința ca br. Aerenthal să
atrage atențiunea Maj. Sale ca să
stămpere zelul de escursiuni al mi-
niștrilor săi.

Regele Carol a conferit de repe-
tite-ori la Viena cu ministru nostru
de externe br. Aehrenthal, dar nu de-
spre susceptibilitățile ridicole ale șo-
viniștilor unguri, ci despre chestiunea
reformelor în Macedonia, despre con-
flictul între România și Grecia și alte
chestiuni însemnate la ordinea zilei.

Organul conducător al coaliției
maghiare ne mai putând să amenințe
cu mobilizarea armatei austro-ungare
contra României, spune totuși că s'ar
putea ca o explicație reală asupra

adevărului și a secretului ce se as-
cunde sub aceste escursiuni, să dea
naștere unui conflict care să turbure
ntre adevăr raporturile amicale dintre
ambele state. Ba merge un pas și
mai departe și afirmă că „în Transil-
vania raporturile dintre Maghiari și
Români n'au fost niciodată mai în-
cordate ca acum. Simte fiecare că
suntem în ajunul unor astfel de
schimbări a căror sfârșit nimeni nu
le poate prevedea.“

Dacă în adevăr raporturile sunt
așa de încordate între Maghiari și Ro-
mâni, cine poartă vina dacă nu ne-
norocita politică a guvernului coaliției?
Și dacă ne aflăm în ajunul unor schim-
bări mari interioare, aceasta nu este
decât urmarea unui proces natural pe
care îl accelerează numai acea nefastă
politică.

Ar fi bine și am sfătui pe domnii
dela „Bud. Hirlap“ să se liniștească
și să stărue mai bine ca și Ungurii
din Transilvania să se liniștească, căci
prin agitația lor neintemeiată și pă-
timate nu numai că nu vor drege
nimic, ci își vor strica numai sieși și
patriei.

Mai încetșor, domnilor șoviniști!

Chestia votului universal preocupă
în mare măsură pe „părinții patriei“ apar-
ținători taberei independiste. La întrunirea
de altăieri a clubului kuștit, la care au
„luat parte și miniștrii Apponyi, Kossuth
împreună cu președintele dietei Justh s'a
vorbit mai multe oare de arândul despre
modalitățile cum s'ar putea reduce numă-
rul deputaților naționaliști și socialiști prin
noua reformă electorală. S'a vorbit chiar
de o revizuire a regulamentului camerei,
pentru a împedea obstrucția naționalită-
ților și a Croaților etc. Cu privire la împăr-
țirea cercurilor electorale unul dintre
kuștiti a surprins pe cei prezenți cu
ideea genială, că cercurile electorale să fie
împărțite în formă de raze, astfel încât
fiecare cerc electoral să aibă drept centru
capitala țării, Budapesta. Prin împărțirea
aceasta ar predomina elementul maghiar
în toate cercurile.

Comunicatele ziarelor maghiare asu-
pra celor petrecute la întrunirea clubului
independentist ne fac impresia că în tabera
kuștită domnește o zăpăceală și agitație
neobicinuită în ajunul deschiderii sesiunii
parlamentare.

Un comunicat al partidului național
român din Bucovina. Partidul național din
Bucovina a lansat următoarea declara-
țiune:

«Comitetul central al partidului național
a luat cu regrete cunoștință de enunția-
țiunea clubului român dietal, întrucât acea-
sta enunțiațiune e îndreptată contra
partidului național, și ține a constata că
partidul național nu a cauzat sciziune în
tabăra Românilor.

«Cine cunoaște istoricul dezvoltării par-
tidului nostru, știe, că el a fost primul
partid politic al Românilor din Bucovina;
că partidul democratic a fost înjghebat în
mod artificial abia după atacuri nemăsu-
rate contra conducătorilor partidului na-
țional, între cari se află și membri din
clubul român dietal de astăzi; că s'a fost
încercat mai în urmă unirea ambelor par-
tide sub conducerea așa numitei «dirigențe»;
din cauza neputinței absolute de a conduce
afacerile Românilor, «dirigența» a trebuit
însă să se desființeze; și că abia în acest
timp partidul național în urma adunării
memorabile din Suceavă, la care au partici-
pat mii de bărbați, s'a constituit din
nou, fiind pentru aceasta reconstituit de-

cisivă aviditatea conducătorilor partidului
democratic.

«Comitetul central al partidului na-
țional regretă cu atât mai mult enunția-
țiunea amintită a clubului român dietal,
de oarece în mijlocul membrilor acestui
club se află și politicieni, cărora disvolta-
rea partidului național până în ultimele
zile li este cunoscută din autopsie proprie,
cari și-au anunțat candidaturile lor pentru
mandate din Senatul imperial la însuși
biroul comitetului național central, din
care cauză alegerea acestora a fost în-
fluințată de către partidul național în mod
decisiv și favorabil.

«Comitetul central al partidului na-
țional își rezervă dreptul de a discuta de-
tailat factele induse și de a le întări cu
dovezi».

La lansarea acestei declarațiuni, a-
daugă «Apărarea Națională», comitetul
central al partidului național a fost necesi-
tat prin enunțiațiunea, pre care a fost
lansată o nou înjghebatul «club român die-
tal» în jurnalele germane din loc, și în
care s'a întonat, că acest club condamnă
aspru faptul că «partidul național» ar fi
cauzat sciziune în tabăra Românilor din
Bucovina.

Rezultatul alegerilor din Rusia. Ale-
gerile «oamenilor de încredere» în vederea
alegerilor pentru Dumă s'au terminat a-
proape în tot imperiul pentru cele 3 clase.
Clasa țăranilor a ales 2662 «oameni de în-
credere», între cari 1424 moderați, 724 din
partidul drept 288 din partidul stâng și
211 din partide necunoscute. Lucrătorii au
ales 543 «oameni de încredere» și anume,
287 moderați, 218 din partidul stâng, 38
din partidul drept și 2 cu partid necu-
noscut. Micii proprietari au ales 458 o-
ameni de încredere, repartizați astfel: 299
moderați, 39 ai partidului drept, 1 partidul
stâng și 119 din partide necunoscute. Da-
tele acestea sunt rezultatul controlului ofi-
cial. Din aceste date reese deci că noua
Dumă va fi tot atât de opoziționistă ca și
cea veche.

Critica organizațiunii partidului național român.*)

Scriu în vederea marilor acte
legislative ce au să întemeieze mo-
narchia în spirit social-etic prin în-
troducerea votului universal. Cu orga-
nizațiunea actuală de partid nu se
poate nici susține disciplina de partid,
nici propagandă de principii nu se
poate. Disciplina este măsurătorul real
al zelului și al conștientizării mem-
brilor partidului. Scopul propus al
partidului este expresiunea gradului
desvoltării istorice a poporului și a
înaintării sale în direcțiunea prescri-
să de momentul social-etic. Cu deosebire
azi se pretinde să ne dăm seamă în
mod critic obiectiv că poporul român
cum este preparat pentru lupta con-
stituțională, din care trebuie să iasă
biruitorul partidului național-român pentru
ca viața mare politică a monarhiei
să-și mențină direcțiunea ei spre rea-
lizarea votului universal. E foarte fi-
resc că scopul și disciplina unui par-
tid au egală importanță. Cine mărtu-
risește programul unui partid trebuie
să se supună necondiționat disciplinei
de partid, căci în caz contrar partidul
are datorința a'l scoate afară. Cine
ar recunoaște disciplina de partid

* Dăm loc articolului ce ni-l trimite d-l
Dr. C. Maniu relativ la organizațiunea de partid,
rezervându-ne de a reveni la marea chestiune,
ce-o sulevează. — Red.

fără de a cunoaște scopul său devine
simplă mașină, ceea-ce se face în pa-
guba bunului simț al individului și a
auctorității naturale a partidului. Pen-
tru critica obiectivă mai necesar este
a cunoaște spiritul instituției poli-
tice, la care se referă și mijloacele ce
se aplică spre a conserva în acel
spirit factorii săi. Dacă mijloacele
aplicate sunt dictate de necesitățile
partidului și dacă partidul funcționează
amăsurat acelor, succesul e asigurat
pentru un scop de partid cu temelii
etice.

Ungaria nu e ca de es. Hollandia
unde sunt trei naționalități, trei limbi
reprezentate prin stat. În categoria
imperii unde anumite limbi, reli-
giuni și națiuni sunt sau mai mult sau
mai puțin oprimate și păgubite în
deosebire chipuri, Ungaria nu ocupă
locul din urmă. A fost deci necesar
ca față de serioasele violațiuni ale
acestor mai sfinte drepturi ale omu-
lui națiunea română din Ungaria
să ia poziție hotărâtă.

Ar fi fost urmare naturală și act
de consecvență politică ca un partid
organizat pentru apărarea celor mai
esențiale drepturi să se îngrijască de
timpuriu pentru a obține un partid
disciplinat desăvârșit și în spiritul ce
l'a impus necesitatea morală ca pro-
gram a acelu partid. Ar fi trebuit
că deja la organizarea întâi a parti-
dului să se ia hotărâre cu privire la
formarea cluburilor de partid pentru
înjgheburile cărora aveam individua-
lități adevărate politice în toate co-
mitatele¹⁾. Ar fi trebuit ca hotărârile
partidului național să fie executate
cu conștientizată²⁾. Ar fi trebuit să
se dea prin aceasta exemplu bun în-
dividualităților nedesvoltate politicește
și prin urmare lipsite de rezistență
morală politică. Ar fi trebuit să se
lămurească prin hotărâre de partid
chestiunea raportului membrilor par-
tidului față de chestiuni de tactică
unde atârna totdeauna ca sabia lui
Damocle egoizmul și lipsa de edu-
cație politică asupra executivului.³⁾
Astfel am dispune azi de un popor
ager politicește, ofelit prin luptele
politice și prin urmare capabil de
rezistență neînfrântă. În lipsa de atare
prevedere politică s'au întâmplat toate
scandalele publice ale partidului nostru
politic atât în epoca memorandistă
cât și în epoca mai recentă a res-
taurării politice noastre prin decla-
rațiunea din Ianuarie 1905.⁴⁾

Toate aceste simptome ale ade-
vărării boale a partidului au urmat
din relăsarea disciplinei de partid,
ceea ce nu poate dura fără pângări-
rea drepturilor omenești celor mai

¹⁾ Dacă autorul are în vedere aici partidul
național înființat la 1881, căci alt partid național
nu poate fi, atunci trece cu vederea, că la orga-
nizarea lui întâi s'au luat serioase hotărâri
pentru formarea de comitete ale partidului, și
s'au fost luat cu succes. — Red.

²⁾ Și aceasta nizuință a fost în vigoare
multă vreme dând la început frumoase rezul-
tate. — Red.

³⁾ S'au fost făcut încercări serioase și în
privința aceasta, dar egoizmul și lipsa de educație
politică au eșit biruitoare. — Red.

⁴⁾ »Restaurarea politicei noastre la 1905?«
— nu înțelegem! — Red.

Deputatul Dr. Maniu între alegătorii săi. Ni se scrie: Duminecă în 29 Septembrie, deputatul cercului Vișuului de Jos Dr. I. Maniu, își va ține darea de samă în comuna Spring lângă Sebeș.

Invitarea la serbare s'a trimis tuturor cărturarilor din jur. Programul conține afară de cântarea »Himnului«-ului și a »Szozat«-ului de cântă muzica »turnărilor« din Teaca, predarea monumentului comunei Cozma de către viceșpanul Dozsa Endre; primirea monumentului în numele comunei de către notarul de cerc Aurel Keresztes. Membrul casei maghiare din Cluj Fel-szeghy declamează o poezie ocazională maghiară, apoi proprietarul din Cozma Mera Gyula depune în limba română în numele comunei vot, că monumentul va fi îngrijit și că sentimentele patriotice vor fi păzite. Urmează binecuvântarea monumentului de către plebanul romano-catolic, preotul ev. ref., preotul gr. cat. Kőböl-kutean Simo (vrea să fie Chibulcutean Simeon) și de către preotul evang. luteran.

Șovinii n'au lăsat să treacă nici aceasta ocaziune de a propaga ideile lor și vedem cu părere de rău că câțiva dintre Români fruntași au ajuns a figura pe programul festivității cu numele maghiarizate.

Zidirea unei biserici gr. or. române în Bistrița. Suntem rugați a da loc următoarelor rânduri: În numele comitetului parochial al parohiei gr. or. din orașul Bistrița rog pe toți acei prea stimați domni, cari parte ca privați parte ca reprezentanți al parohiilor române sau alte corpuri morale, au primit apelul cu lista de colectare emisă în favorul zidirii unei biserici române gr. or. în orașul Bistrița să binevoiască și să ne retrimită apelul și listele îndărapt, cel mult până în 1-a Octomvrie a. c. ca pe deoparte să vedem ce rezultat avem, ear pe de altă parte să ne putem face darea de samă tuturor celor interesați. Cu stimă Dr. Vasile Pahone președintele comitetului.

Concerte. Ni-se comunică că d-șoara Helene Honigberger, cunoscută și apreciată cântăreață de concerte va da în 10 Octomvrie st. n. în sala Redutei din Brașov un concert cu un program ales. Deastădată d-șoara Honigberger va fi acompaniată la pian de însuși fratele dânei d-l Emil Honigberger, absolvent al conservatorului din Berlin și actualmente dirigent de orchestră. În program vor fi luate și câteva compoziții foarte succese ale d-lui E. Honigberger. Bilete de intrare pentru acest concert sunt depuse în librăria Hiemesch. Balconul 3 cor., Fauteuil 2 cor. 50 b., Parquet 1 cor. 80 b., rang 1 cor. 20 b., Loc de stat 1 cor., studenți 60 b.

— Celebru artist pe vioară Kocian, supranumit »poetul vioarei« (poet of the violin) va da în 15 Oct. un concert în sala Redutei. În turneurile întreprinse prin capitalele Europei și ale Americii genialul artist a secerat succese neîntrecute. Prenotări pentru concertul lui Kocian se pot face de pe acum în librăria Hiemesch.

Mulțumită publică. D-l Max Krause, dirigentul muzicii orașului ne roagă să dăm loc următoarei mulțumiri: Din incidentul jubileului meu de serviciu de 25 ani, mi-au sosit din depărtări și apropiere numeroase felicitări. Necunoscând adresele tuturor stimatelor doamne și d-ni, cari m'au felicitat, le exprim pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri.

Schimbarea regiunii manevrelor române. În urma corespondenței telegrafice urmată între ministrul de războiu al României și Regele Carol s'a hotărât ca manevrele regale să se facă în jud. Constanța, între orașul Constanța și Medgidia, părăsindu-se astfel regiunea județului Tulcea, din cauza tifosului.

La statul-major al corp. II. de armată se lucrează cu activitate la întocmirea măsurilor ce sunt de luat în urma schimbării regiunii manevrelor.

Tinerimea română din Bucium-șasa invită la concertul ce îl va aranja sub conducerea d-lui Nicodim Ganea, elev al conservatorului din București Dumineca în 29 Septembrie st. n. a. c. în hotelul »väd. J. Macaveiu«. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea dirigentului la urmarea studiului de muzică la conservator.

Căștigul trustului american »Standard Oil Comp«. În potriua datelor oficiale ale soc. Standard Oil Company s'a dovedit, că deși guvernul a impus desființarea trustului încă din 1892, în adevăr n'a fost desființat niciodată, ci, sub o altă formă, a urmat înainte. Posesorii de acțiuni au primit dividendele regulat. Insuși Rockefeller are mai mult de o pătrime de acțiuni ale companiilor înjghebate sub auspiciile lui Standard Oil. S'a dovedit că trustul a căș-

tigat în cei din urmă opt ani 2.500.000.000 de lei, adică 2 miliarde și jumătate. Casierul trustului pretinde că Rockefeller a încasat dela 1899—1905, 250.000.000 de lei.

Ingrozitoarea crimă dela Unțeni jud. Botoșani. Cetim în »Voința Naț.«: Zilele acestea parchetul din Botoșani a fost înștiințat de către medicul primar al spitalului Sf. Spiridon Antonescu, că un țăran de pe moșia Unțeni s'a găsit bolnav de dalac. Energeticul procuror Tufescu împreună cu inspectorul comunal Jean Ullé, cu șeful jandarmeriei și cu medicul veterinar Frunzescu au pornit în comuna Unțeni ca să facă cercetare. Din ancheta făcută la fața locului se dovedește, că arăndașul moșiei Unțeni, evreul Guttman avea boala de vite pe moșie dela 11 Iulie și că toate vitele atinse de dalac și gata să piară, erau tăiate și date ca hrană la țărani. Iusăși vechilul de pe moșia sa Grigore Caras, a făcut declarație, că stăpânul său Guttman i-a poruncit să taie vitele și să hrănească pe lucrători cu carne otrăvită dela vitele bolnave de dalac. Această crimă îngrozitoare, ce nu o poate cuprinde mintea omenească, se practică pe cele mai multe moșii unde se opoșesc arăndașii evrei. Medicul de plasă a găsit în Unțeni încă 11 oameni infectați de dalac.

Un candidat de avocat se primește imediat în cancelaria subsemnatului avocat în Brașov, pe lângă condițiuni favorabile. Dr. N. Manoiu.

Avis. Din cauza repausului dominecal va fi deschisă mâne în oraș dela oarele 1—9 seara numai farmacia »La speranță« a d-lui Jekelius.

Pentru locuitorii în orașe, amplotiași etc. cari în urma ocupației sedentare și a muncii spirituale încordate sufer de nemistuire, prafurile Seidlitz ale lui Moll sunt o doctorie de casă indispensabilă, în urma efectului disolvant și regularea funcționării stomacului. Prețul unei cutii 2 cor. Se trimite zilnic prin postă cu rambursă de farmacistul A. Moll, k. k. liferantul curții din Viena I. Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll, prevăzut cu marca de contravenție și subscriere. — (3)

Spicuri.

În valoroasa revistă »La Revue« devenită internațională prin caracterul umanitarist și prin programul larg ce a îmbrățișat, cineva se ocupă de conferința dela Haga.

Autorul, cu drept cuvânt, se plânge că chestiunea păcii nu e discutată decât în chip platonice în conferință, care se ocupă cu lucruri mărunte, cu caracter mai mult de a reglementa războiul, decât a-l stărpi.

Prin aceasta, conferința din acest an, nu se ridică la înălțimea celei din 1900, care avea într'unul din punctele sale de rezoluțiune, desarmarea, deci sfârșitul războiului.

Întreaga conferință e împărțită în patru comisuni, cari prin numele lor arată că au mai mult chemarea de a reglementa războiul, decât a aduce pacea între popoare — și anume: comisiunea de arbitraj, a războiului pe uscat, a războiului pe mare și comisiunea dreptului maritim.

Autorul găsește apoi prea depărtate datele între conferințe (1900—1907) așa că între o conferință și alta se pot face noi războaie (cele două războaie din Orientul asatic) iar înarmările să crească, cum a fost tot în răstimpul 1900—1907, când au crescut cu 50%!

Pentru ca reprezentanții diferitelor state să reprezinte pacea așa cum o dorește omenirea și timpul de azi, e de dorit ca acești reprezentanți să fie recrutați pe viitor dintre cei mai convinși apărători ai păcii, »câci altfel — slărșește autorul — conferința dela Haga s'ar transforma în tribunal pentru diferențele ivite între beligeranți, iar militarismul, care acaparează totul: pământul, marea, aerul, toate invențiunile, toate resursele, toate viețile, ar isprăvi acaparând și conferința de pace.

Se vede că și în Franța se dedau autotururile la accidente...

Din inițiativa profesorului universitar M. A. Colin s'a format »Societatea protec-toare contra esceselor automobilismului«, societate care are de gând să ceară Parlamentului modificarea regulamentului privitor la circulația automobilelor și de a asigura victimelor reparațiunile cuvenite.

Franța cheltuiește pe an pentru cele 16 universități ale sale 13,800,000 lei. Nu-

mărul total al studenților a fost în 1906—1907 de 35,670, iar al profesorilor de 800.

Un editor german a avut idea originală să ceară dela 10 poeți lirici recunoscuți biografia lor proprie. A publicat apoi într'un volum toate biografiile, lângă cari a alăturat, artistic executate, portretele autorilor respectivi.

E de mare interes chipul, în care fie-care se vede și se judecă pe sine. Între alții Wil-denbruch spune și următoarele: »Am venit pe lume la 3 Februarie 1845 la Beyrouth în Siria, dar m'am deșteptat la viață la 3 Iulie 1866 pe câmpul de bătaie dela König-grätz în Boemia«.

Un binefăcător al universității din Paris, M. Kahn, oferă anual câte două burse de câte 15,000 lei pentru călătorii în lumea întreagă.

Aceste burse se dau membrilor învățământului secundar public sau univ-ersitar.

Universitatea din Paris dispune și de două premii, tot anuale, pentru femei, cari fac parte din învățământul secundar. Bursele acestea sunt de câte 8500 lei, tot din partea unui filantrop. Titularele lor trebuie să cunoască cel puțin o limbă străină și trebuie să viziteze țările cele mai civilizate ale Europei, Statele-Unite și în special orașele New-York, Boston, Chicago și Universitățile feminine.

De curând s'a ținut în orașul Cambridge din Anglia al treilea congres de esperanto. Au luat parte 1500 congresiști — 500 mai mulți decât în congresul anului trecut la Geneva. Discursurile, serviciul religios, debaterile, reprezentațiile dramatice, toate absolut au fost ținute în această limbă internațională, care se întinde în chip uimitor.

Delegatul Statelor-Unite a anunțat că în acest an se va deschide la Filadelfia o școală pentru limbile vii, unde toate idiomele se vor câștiga prin esperanto. În Geneva apare redactată în esperanto »Revista științifică internațională«.

S'a anunțat intențiunea de a se prezenta Camerei franceze un proiect de lege pentru a se introduce în învățământul public și lecțiuni de esperanto.

ULTIME STIRI.

Cluj, 28 Septemvrie. (Teleg. part.). Faimosul ziar »Előre« publică născociri îndrăznețe despre protopopul Dăianu, care în »Ellenzék« demască prin documente ne mai pomenitele minciuni.

Budapesta 28 Septembrie. Ziarul »Budapesti Napló« declară că la ultima vizită la Viena, miniștrii unguri, informând pe împăratul Francisc Iosif asupra situației votului universal în Ungaria, împăratul s'a declarat pentru sufragiul universal, adăogând: »Nu vreau să mă blamez în fața Europei«.

Budapesta 28 Septembrie. — Ziarul »A Hir« comunică astăzi o nouă născocire asemenea aceleia cu miniștrii români Sturdza și Brătianu. După acest ziar, miniștrii italieni ar vizita și ei în secret ținuturile ungare locuite de italieni, interesându-se de aproape de școlile italiene din Fiume și alte părți. Ziarul declară că miniștrii italieni sunt primiți în călătoriile lor, în mod oficial de primarul din Fiume, care îi însoțește la vizitarea școlilor italienești, în cari Ungaria e necunoscută și nu se învață decât despre Italia.

Viena, 28 Septemvrie. Din loc competent se anunță că vizita Regelui Carol prezintă mare însemnătate pentru România. Prin faptul că Regele Carol a luat parte la conferința care a avut loc între ministrul de externe al Austriei baronul Aehrenthal și ministrul de externe al Rusiei Iswolsky, România este ridicată pe o treaptă mai înaltă rangului ei de până acum și capătă dreptul de a avea cuvânt în chestia macedoneană, drept pe care nu-l are nici un

alt stat balcanic. Până acum România n'a putut încă ridica cuvântul nici la Paris nici la Viena, și de data asta ia parte pentru prima oară într'o consfătuire asupra unei mari chestiuni politice externe între marile puteri. România formează deci acum statul intermediar între micile state și marile puteri.

Regele Carol a plecat ieri din Viena spre România.

Viena, 28 Septemvrie. Ziarul »Politische Correspondenz« scrie: După cum ni se anunță din Salonic o bandă de cuțo-vlachi ar fi atacat și ucis 8 greci cari se întorceau din Agostos. La Tehowo, aproape de Vodena a avut loc o luptă disperată între trupe și o bandă de 60 persoane, sprijinită de bulgarii din localitate. Trupele fiind atacate din toate părțile au fost silit să se retragă.

Shanghai, 28 Septemvrie. »Agenția Reuter« află că o insurecțiune de boxeri a izbucnit a Nankpugksien, la sudul provinciei Kiangsi. În satul Jawooli mai mulți chinezi creștini și un preot italian au fost asasinați. Casa în care locuia misiunea lazariștilor din Kanșonfu a fost incendiată. Misionari au fugit la Kiangfu.

Maxime

din La Roche foucauld.

După cum e caracterul spiritelor alese de a spune mult în puține cuvinte, din contră sufletele sterpe au darul de a vorbi mult și a nu spune nimic.

Adevărata valoare e să faci fără martori aceea ce ești capabil să faci în fața lumii.

Iubim în totdeauna pe cei ce ne admiră, dar nici odată pe acei pe cari îi admirăm.

Nici odată nu ne par oameni de bun simț decât aceia, cari sunt de părerea noastră.

Sufletele mici sunt jicnite de lucruri mici; sufletele mari le văd pe toate și nu sunt nici odată jicnite.

Bibliografie.

În Tipografia »Carmen« din Cluj a apărut partea a IV din »Predici sau învățături« la toate Duminecile și Sărbătorile anului culesse de Petru Maior de Dicio-Sân-Mărtin. Editate acum prima dată de Dr. Elie Dăianu. Prețul 1 koroană. Toate părțile se pot procura și prin Librăria A. Mureșianu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons. interim.: Victor Branicea

Stări de slăbiciune

fie ele corporale sau urmarea de infirmitate vindeică repede Emulsiunea lui Scott. Emulsiunea lui Scott se poate numi un preparat curat ce nutrește și vindeică, cu efect extraordinar și totodată foarte

ușor de mistuit și plăcut

Pacientul cel mai slăbit se dedă inte cu Scott, și stomacului de tot slăbit nu cauzează nici o greutate. (4)

Veritabilă numai cu marea pescărușului ca semn de garanție a procedurii lui Scott

Se capetă pretutindeni
Kalodont
Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

